

**Groene Kennispoort
Twente**

De Groene Kennispoort Twente is een virtuele ontmoetingsplek. Er leven ontzettend veel interessante vragen in het buitengebied.

Overheden weten dankzij de Groene Kennispoort Twente dát ze vragen kunnen stellen en wáár ze die kunnen stellen. Het is belangrijk dat je dat organiseert. Zonder de Groene Kennispoort Twente hadden die vragen ons nooit bereikt.

Wat ik interessant vind, is dat er verschillende onderwijsinstellingen deel uitmaken van de Groene Kennispoort Twente. Mondjesmaat worden zo - op projectniveau - de muren tussen de onderwijsvormen geslecht.

Een vraag uit de regio vertalen naar een vraag die voor het onderwijs behapbaar is, dat is passen en meten. Timing is daarbij heel belangrijk. Het onderwijs is een strakke organisatie. Een vraag kan net een week te laat binnenkomen en zou dan een heel jaar moeten wachten. Door er planmatig naartoe te werken, proberen we dat zoveel mogelijk te voorkomen.

*Theo de Bruijn,
Saxion Hogeschool,
lector duurzame
leefomgeving*

Vernieuwing dankzij de “5 O’s”

De Groene Kennispoort Twente is ontstaan in de aanloop naar 2011 vanuit een behoefte van overheden, organisaties en bewoners die bezig waren met de plattelandsontwikkeling in Twente.

Zij hadden behoefte aan nieuwe mensen met frisse ideeën. In de praktijk zitten namelijk vaak dezelfde organisaties en mensen met elkaar om tafel, op zoek naar oplossingen en kansen voor vooruitgang. Soms komen deze samen dan niet meer verder. Studenten en onderzoekers, die met een frisse blik naar de situatie kijken en nieuwe inzichten aandragen, kunnen dan de nodige vernieuwing brengen en de betrokkenen op nieuwe, goede ideeën brengen.

Het toenmalige Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij had destijds een programma opgezet voor ondersteuning van de oprichting van regionale “kenniswerkplaatsen”; netwerken van onderwijs- en onderzoeksinstituten, overheden, ondernemers en omgeving (“de 5 O’s”), waarin studenten van “groene” studierichtingen leerprojecten konden gaan doen in de betreffende regio.

Overheden en onderwijsinstellingen in Twente hebben die kans aangegrepen en de Groene Kennispoort Twente opgericht. Inmiddels wordt de Groene Kennispoort Twente door de Twentse overheden, de onderwijsinstellingen en het ministerie samen betaald.

**Groene Kennispoort
Twente**

Wat is de Groene Kennispoort Twente?

De Groene Kennispoort Twente is een netwerk voor het realiseren van projecten op het gebied van innovatieve plattelandontwikkeling in Twente. Het is opgezet door onderwijsinstellingen en Twentse overheden, met als doel de samenwerking op dit gebied te bevorderen tussen onderwijsinstellingen, overheden, ondernemers en bewoners in Twente. Zo zorgt het voor een wisselwerking tussen de dynamiek en mogelijkheden van de regio enerzijds en de kansen door en voor de studenten anderzijds.

Het is een organisatie zonder gebouw. Het werk voor de Groene Kennispoort Twente wordt op verschillende locaties gedaan: tijdens veldwerk, tijdens overleggen bij de opdrachtgevers, bij de gemeenten of het waterschap of de provincie, tijdens werksessies en op de scholen, hogescholen en universiteit.

Wat doet de Groene Kennispoort Twente?

De Groene Kennispoort Twente zorgt ervoor dat studenten en leerlingen van "groene" studierichtingen (zie kader Onderwijs en onderzoek) een bijdrage leveren aan innovatie in de plattelandontwikkeling van Twente. Dit dient een dubbel doel: 1) de studenten krijgen de kans te leren in de praktijk en te bouwen aan de toekomst van de regio door te werken aan echte vragen, 2) de overheden, organisaties, bewoners en ondernemers in de regio Twente krijgen van de studenten nieuwe, frisse ideeën en oplossingen aangereikt.

Vanuit Wageningen UR ben ik betrokken bij meerdere regionale samenwerkingsverbanden, ook wel kenniswerkplaatsen genoemd.

Het valt me op dat er in Twente een goede basis is en een positieve houding van de regio voor de Groene Kennispoort Twente. Ik ben blij dat de regio zich openstelt voor de studenten. Studenten geven niet altijd de antwoorden die je wil horen. Veel dingen zijn politiek gekleurd, er zijn belangen in het spel. Studenten staan er heel open in, stellen vragen waar mensen zelf niet aan denken. Opdrachtgevers beantwoorden de vragen en gaan graag met de studenten in discussie. Zonder dat zouden de studenten zich moeten buigen over een fictieve casus. Nu kunnen de studenten leren "in het echt" en zien wat de regio bijzonder maakt.

*Ilse Markensteijn, Wageningen UR,
kenniswerkplaatscoördinator*

**Groene Kennispoort
Twente**

Met zeven hbo-studenten hebben we een project gedaan voor de Groene Kennispoort Twente: De Hoeve, een b(l)oeiend dorp en landschap. We werkten vanuit een eigen kantoorje op school en gingen minstens een keer per week naar Sint Isidorushoeve voor overleg met onze opdrachtgever, René Pruyzers, of soms met andere partijen. We werkten op onderdelen samen met mbo-studenten van AOC Oost; zij hebben ons bij de uitvoering van een aantal ontwerpen ondersteund, bijvoorbeeld met calculaties. In de praktijk was het voor ons best lastig om ons eigen project op te starten en tegelijk hen erbij te betrekken, maar uiteindelijk waren we trots op het resultaat. Het project is gestart door bewoners: drie imkers. Ik vond het interessant te zien, hoe - vanuit bewoners - met weinig geld toch zo'n groot project tot stand kan komen, dankzij veel enthousiasme en dankzij subsidies. We hebben ommetjes ontworpen, een park in Haaksbergen, het dorpshart van Sint Isidorushoeve, een beplantingsadvies voor de N18 en nog veel meer. Leuk is ook dat we met zoveel mensen in contact kwamen, zoals van Rijkswaterstaat en de provincie, en dat onze ontwerpen echt worden uitgevoerd.

*Saskia Bottenberg,
vierdejaars studente
Tuin- en landschaps-
inrichting Van Hall
Larenstein*

Onderwijs en onderzoek

Studenten

Studenten van mbo, hbo en universiteit kunnen als onderdeel van hun studie een project uitvoeren via de Groene Kennispoort Twente. Zo leren zij in de praktijk, door te werken aan vragen uit de regio. Gedurende het project maken zij deel uit van de Groene Kennispoort Twente. Het gaat om studenten van diverse studierichtingen, bijvoorbeeld op gebied van bos- en natuurbeheer, tuin- en landschapsarchitectuur, landschapsplanning, milieukunde, duurzame leefomgeving en management, bestuurs- en bedrijfskunde.

Docenten en coördinatoren

Docenten raken meestal betrokken wanneer zij vakken geven waarin hun studenten onderzoeks- of uitvoeringsprojecten doen voor een opdrachtgever via de Groene Kennispoort Twente.

Ook kan het zijn, dat zij zelf meedoen aan een onderzoek, of zelfs zonder studenten een onderzoek uitvoeren via de Groene Kennispoort Twente, maar dat komt minder vaak voor. Binnen elk van de onderwijsinstellingen is wel een docent of medewerker die het aanspreekpunt is, intern en extern, wanneer het gaat over de Groene Kennispoort Twente.

Onderwijsinstellingen

Aan de Groene Kennispoort Twente doen studenten mee van verscheidene studierichtingen van de volgende onderwijsinstellingen:

- AOC Oost (www.aoc-oost.nl), mbo
- ROC vanTwente (www.rocvantwente.nl), mbo
- Saxion Hogeschool (www.saxion.nl), hbo
- Van Hall Larenstein (www.vanhall-larenstein.nl), hbo
- CAH Vilentum (www.cahvilentum.nl), hbo
- Stoas Vilentum (www.stoasvilentum.nl), hbo
- Wageningen UR (www.wageningenur.nl), universiteit.

Het is het werk van de Groene Kennispoort Twente om de vragen uit de regio boven water te krijgen en te koppelen aan de juiste (groepen) studenten om tot goede onderzoeken, oplossingen en uitwerkingen te komen.

**Groene Kennispoort
Twente**

Hoe werkt de Groene Kennispoort Twente?

Netwerk

De Groene Kennispoort Twente werkt als een netwerk, waarbinnen mensen in verschillende samenstellingen met elkaar samenwerken. Studenten en docenten, ambtenaren, medewerkers van maatschappelijke organisaties, ondernemers en bewoners maken voor een bepaalde periode deel uit van dit netwerk. Dat maakt het netwerk van de Groene Kennispoort Twente tot een uniek platform voor ontmoeting, samenwerking, creativiteit en vernieuwing.

Gesprekken en bijeenkomsten

De Groene Kennispoort Twente brengt de partijen bij elkaar en wijst partners op de kansen en mogelijkheden voor samenwerking. Een- of tweemaal per jaar is er een grote bijeenkomst waar vragen uit de regio worden gepresenteerd aan docenten en contactpersonen van de onderwijsinstellingen, om vragen te koppelen aan studenten die in een studieproject aan een antwoord of oplossing gaan werken.

Kernteam

Vaste kern van de Groene Kennispoort Twente (GKT) is het "kernteam GKT". Dit kernteam bestaat uit drie mensen: Dagmar Essing doet de algehele coördinatie van de Groene Kennispoort Twente (3 dagen per week). Rolf Oldejans (gemeente Enschede) doet de vraagcoördinatie (1 dag per week) en Alfons van den Belt (AOC Oost) de onderwijscoördinatie (1 dag per week). Samen met anderen binnen de Groene Kennispoort Twente zorgen zij voor het in stand houden en uitbreiden van het netwerk, voor het opsporen van vragen uit de regio en het onderbrengen van vragen bij de onderwijsinstellingen. Het kernteam is de spin in het web van de Groene Kennispoort Twente.

Je doet dankzij de Groene Kennispoort Twente nieuwe kennis op. Je kunt dingen laten uitzoeken waar je zelf als ambtenaar in je werk geen tijd voor hebt. Ik denk aan

vragen in de verkennende sfeer, waarvoor je zelf bij je bestuur nog geen tijd kan claimen.

Werken met de Groene Kennispoort Twente kan via burgerparticipatie de gemeenschap stimuleren. Het is tevens een middel om jeugd en jongeren te binden aan je gebied; het laat zien dat er veel is in Twente: interessante projecten en opdrachtgevers. Daarnaast vind ik het goed voor je persoonlijke ontwikkeling. Je werk wordt leuker! Het is een waardevolle aanvulling; je staat in contact met de samenleving en kunt die samenleving sturen naar vernieuwing.

Rolf Oldejans, lid van het kernteam en werkzaam bij de gemeente Enschede

Bij ons op het AOC Oost nemen de leerlingen zelf de opdracht aan en spreken af met de opdrachtgevers, wat ze gaan doen en wat ze in rekening mogen brengen. Dit doen zij vanuit het eigen leerlingenbedrijf van het AOC: de stichting Terra Green Combination.

Het werken "in het echt" in de regio is voor zowel de studenten als de docenten een manier om maatschappelijk betrokken te zijn. De studenten kunnen leren van de expertise van de ondernemers waar ze voor werken en de gemeenteambtenaar vertelt bijvoorbeeld precies hoe de subsidie werkt, beter dan de docenten dat zouden kunnen.

Het grootste pluspunt van de Groene Kennispoort Twente vind ik de verbindingen met de "5 O's" (zie de paarse kaders). Je hebt een netwerk. De gemeenteambtenaren hebben een beeld van de regionale vraagstukken. Je hebt een pool waarin je projecten en een netwerk deelt en verbindingen legt.

*Edwin Vos, docent bij
AOC Oost Natuur en
Groene Ruimte*

Overheid

Bij de Groene Kennispoort Twente zijn een aantal ambtenaren geregeld betrokken. Zij werken bij de aangesloten overheidsinstanties: de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hengelo, Hof van Twente, Losser, Oldenzaal, Rijssen-Holtten, Tubbergen, Twenterand en Wierden, het waterschap Regge en Dinkel en de provincie Overijssel. Zij zoeken contact met het kernteam, wanneer zij zelf vragen hebben of wanneer zij vragen uit het veld op het spoor komen, die geschikt zijn voor studenten binnen de Groene Kennispoort Twente.

Andersom benadert het kernteam hen, wanneer de onderwijsinstellingen geschikte vragen zoeken voor hun studenten. Zo is er een actieve, constante samenwerking, gericht op de uitvoeringsprogramma's Noordoost Twente en Zuidwest Twente van de gezamenlijke overheden. (Een lijst met contact-ambtenaren voor de Groene Kennispoort Twente bij de gemeenten, het waterschap en de provincie Overijssel is te vinden op de website.)

**Groene Kennispoort
Twente**

Waar houdt de Groene Kennispoort Twente zich mee bezig?

Projecten innovatie en duurzaamheid in plattelandontwikkeling

De Groene Kennispoort Twente houdt zich bezig met plattelandontwikkeling in brede zin: innovatie en duurzaamheid in de plattelandontwikkeling, met als werkgebied het buitengebied en de stadsranden. Een voorbeeld van een project is het onderzoek voor imkers in Sint Isidorushoeve naar verbetermogelijkheden van de voedselvoorziening van bijen, resulterend in een reeks van vervolgprojecten voor de gebiedsontwikkeling van Sint Isidorushoeve. Andere voorbeelden zijn de uitwerking van ideeën ter verbeelding van de zogenoemde groene diensten van de Stichting Landschapontwikkeling Enschede, de onderzoeken ten behoeve van de landschappelijke ontwikkeling van het Kennispark Twente in Enschede en de inrichting van de buitenruimte van het natuurmuseum annex bezoekerscentrum Natura Docet (zie de oranje kaders). Het gaat altijd om actuele vraagstukken, die vallen binnen thema's die spelen in Twente: Leven en werken in het buitengebied, Groenblauwe Dooradering, Ondernemen in Twente, Voeding en Gezondheid en Groene Educatie. De resultaten van de Groene Kennispoort Twente zijn de afgeronde studentenprojecten met uitwerkingen, realisaties, oplossingen, antwoorden, aanbevelingen en soms nieuwe vragen. Maar belangrijker nog is dat de Groene Kennispoort Twente een actief netwerk oplevert, met mensen die met passie werken aan vernieuwing van het Twentse landelijk gebied.

Activiteiten om tot projecten te komen

De activiteiten van de Groene Kennispoort Twente zijn al die dingen die moeten worden gedaan om tot projecten te komen: het onderhouden van het netwerk tussen onderwijsinstellingen, overheden en ondernemers, organisaties en burgers in de regio; het opsporen van de vragen die spelen in de regionale samenleving; het formuleren van de vragen zó dat studenten ermee aan de slag kunnen; het zoeken van studenten voor de projecten. Vanaf de tweede helft van 2013 gaat de Groene Kennispoort Twente meer programmatisch aan de slag en wordt aangesloten bij de visies die recent voor Twente zijn opgesteld.

Ondernemers

De Groene Kennispoort Twente wil de komende tijd graag meer ondernemers in haar netwerk en projecten betrekken. Enkele keren is een ondernemer opdrachtgever geweest voor studenten van de Groene Kennispoort Twente, tot dusver. Vaak lopen de contacten naar de Groene Kennispoort Twente via een gemeente. Het is de bedoeling van de Groene Kennispoort Twente de komende tijd koepelorganisaties van ondernemers meer te betrekken bij de Groene Kennispoort Twente, opdat meer ondernemers de weg naar de Groene Kennispoort Twente vinden en omgekeerd.

Als Stichting Landschapsfonds Enschede geven wij grondeigenaren een financiële vergoeding voor het beheer van houtwallen, poelen, bosjes en dergelijke ("groene diensten").

Middelbare scholieren van het Groene Lyceum hebben ons geholpen bij het uitwerken van ideeën om aan het publiek in de stad beter duidelijk te maken wat het Landschapsfonds doet. Ze hebben bijvoorbeeld het "landschapsdiner" uitgewerkt; met een publiek van geïnteresseerde burgers buiten eten, op verschillende mooie plekken. Tijdens het eten en onderweg hoort het publiek dingen over het landschap. Een ander idee, dat deels is uitgewerkt, is het publiek vanuit de stad de weg wijzen naar mooie plekken buiten de stad. Er zijn al een paar routes uitgestippeld.

De vraag: "Hoe kunnen we de mensen triggeren?" bleek achteraf te abstract. Dat was in de evaluatie wel voorstelbaar; het is een leerproces voor beide partijen. We hebben na deze ervaringen zeker de intentie nieuwe opdrachten te geven aan studenten via de Groene Kennispoort Twente.

*Gerrit Meutstege,
consulent plattelands-
ontwikkeling,
Landschapsfonds
Enschede*

De deelnemers aan de projecten willen een omgeving die betekenisvol is; ze willen iets doen wat ertoe doet, met echte opdrachtgevers!

Er moet uitdaging in zitten. Ze willen een podium en "fun". Niet alleen op Facebook, maar ook echt in de krant met journalisten. En het is actueel; uit de regioagenda van Twente volgen actuele en innovatieve opdrachten. Een ander voordeel van werken via de Groene Kennispoort Twente is de transparantie. Het is zichtbaar voor de omgeving wat je doet. Het is duidelijk dat het een leerrijke omgeving is waarin je werkt. De school is geen aannemer en wil geen concurrentie zijn voor de branche. Het gaat om kenniscirculatie. Afgelopen jaren is er al veel kennis rondgegaan. Dit is moeilijk zichtbaar te maken, maar niet te onderschatten. De kunst is de netwerken en netwerkjes met elkaar te verbinden. Dat is wat de Groene Kennispoort Twente doet.

Hans Kroekenstoel, teamleider Natuur en groene ruimte van AOC Oost

**Groene Kennispoort
Twente**

Na een eerste kennismaking met Groene Kennispoort Twente zag ik mogelijkheden voor onderzoek. Kennispark Twente is zowel een organisatie als een fysieke plek in Enschede: het omvat de Campus, het Business & Science Park en Twente Village, met onder meer bioscoop Go Planet, een duikschoon, een schaatsbaan en een fitness centrum (www.kennispark.nl).

We hebben plannen voor een diagonale verbinding van de Campus naar station Drienerlo. Tegelijk willen we de hoge landschappelijke kwaliteit van de Campus doortrekken: minder hekken, meer groen, minder gebouwgebonden parkeren en aantrekkelijker lunchrondjes. Dit is mede om de medewerkers van de bedrijven op het Kennispark Twente meer met elkaar in contact te brengen. Studentes van Wageningen UR hebben een goed bruikbaar rapport geschreven over de bekendheid en het gebruik van de voorzieningen onder medewerkers in het gebied. Rik Schrijver, afstudeerder van Van Hall Larenstein, heeft bekeken hoe we het fysieke karakter beter kunnen laten aansluiten op het landschappelijke karakter van de Campus. Hij heeft heel goed werk geleverd en veel interactie en draagvlak tot stand gebracht; dat hoeven wij niet meer te doen!

*Marjan Weekhout,
Kennispark Twente,
Directielid Vestigings-
klimaat, Marketing &
Communicatie*

Het is begonnen met een onderzoeksproject ter verbetering van de voedselinzameling door bijen ("dracht" genoemd in vaktermen). Inmiddels loopt er een serie van projecten

die het hele dorp Sint Isidorushoeve raken. Dat komt mede doordat we het projectmatig hebben aangepakt.

Ik heb twee heel goede groepen hbo-studenten gehad van Van Hall Larenstein, daarnaast nog een internationale groep hbo-studenten, ook van Van Hall Larenstein, en een groep van AOC Oost. Als opdrachtgever heb ik er veel tijd voor uitgetrokken: veel mailen in de avonden en op vrijdag vaak 3 á 4 uur overleggen en afstemmen met de studenten. Sturing is belangrijk; gelijkwaardig optrekken, maar wel daar waar nodig bijsturen: "Dit gaat niet goed, kan het ook anders? Hoe gaan we het oplossen?" Het is boeiend met zo'n club jongelui te werken. Ze willen graag en er zijn heel goeie bij. Je helpt ze en brengt ze voor altijd wat bij over (honing-)bijen en hoe belangrijk die zijn.

De Groene Kennispoort Twente heeft op zijn beurt veel voor St. Isidorushoeve betekend. Je hebt een goed onderbouwd plan nodig. Als je weinig tijd, geld en expertise hebt, kunnen de studenten in korte tijd een goed plan opstellen. Dan kun je verder.

*René Pruyzers, imker bij imkervereniging
De Heidebloem en voorzitter van
de Belangengemeenschap St. Isidorushoeve*

Wij hebben als hoveniersbedrijf de inrichting mogen doen van de buitenruimte van Natura Docet Wonderryck. Zo'n project, daar mag je best trots op zijn! Voor ons was het de eerste keer dat we een project hebben gedaan dat zo complex was, in combinatie met de gemeente.

Kunstwerken, grondwerk, speeltoestellen, alle beplanting, semi-verharding, van alles kwam erbij kijken. Er waren veel partijen bij betrokken. Daardoor leende het zich goed voor ondersteuning door een stagiair vanuit de Groene Kennispoort Twente. Dankzij de aanbesteding door de gemeente Dinkelland raakten we betrokken bij de Groene Kennispoort Twente. Docent Edwin Vos kwam aanzetten met een vierdejaars stagiair, Bram Brons, die een project moest leiden. Omdat hij al eens bij ons stage had gelopen, wist ik dat hij kundig was. Hij heeft het project geleid, samen met mij (met mij op de achtergrond).

Ook hebben we drie keer een heel aantal eerstejaarsleerlingen erbij gehad voor plantwerkzaamheden. We hebben nu veel meer een band met de school. Je ziet ook wat de goede en slechte punten in de opleiding zijn. Positief vind ik, dat de school het werk niet meer zelf doet, maar samen met de ondernemers. Nu ben je geen concurrent van elkaar.

*Rob Kemperink,
eigenaar van Rob
Kemperink hoveniers*

Omgeving: maatschappelijke organisaties en burgers

Maatschappelijke organisaties en burgers kunnen vragen hebben, waarvoor een antwoord of oplossing gevonden kan worden via een studentenproject van de Groene Kennispoort Twente. Net als voor de ondernemers geldt, dat de contacten meestal worden gelegd via een ambtenaar die bij de Groene Kennispoort Twente betrokken is. Dit hoeft echter niet; wie als ondernemer, organisatie of individu met een vraag rondloopt, die door de Groene Kennispoort Twente zou kunnen worden opgepakt, mag ook zelf contact opnemen met de Groene Kennispoort Twente. Eerste aanspreekpunt is dan Dagmar Essing of een van de anderen van het kernteam.

**Groene Kennispoort
Twente**

De Groene Kennispoort Twente is te bereiken via Kernteam GKT:

Dagmar Essing
(kenniswerkplaatsmanager):
d.essing@groenekennispoort.nl,
06-4895 2722

Rolf Oldejans
(regiocoördinator):
r.oldejans@enschede.nl,
06-10625676

Alfons van den Belt
(ondernemerscoördinator):
alfons@vdbelt.eu,
06-29025252

De stuurgroep van de Groene Kennispoort Twente bestaat uit:

- Dhr. H. Mulder (voorzitter), wethouder gemeente Borne;
- Dhr. H. van Agteren, wethouder gemeente Enschede;
- Dhr. P. Duijsings, lid college van bestuur AOC Oost;
- Dhr. R. Cazemier, burgemeester Dinkelland;
- Dhr. H. Holterman, lid van het dagelijks bestuur van Waterschap Regge en Dinkel.

Groene Kennispoort Twente

Colofon:

Uitgave: De Groene Kennispoort Twente, 1e druk, september 2013.

*Foto's en illustratie gemaakt door / verkregen van: AOC Oost,
Theo de Bruijn, Saskia Bottenberg, Groene Kennispoort Twente,
Ruben de Haan, Rob Kemperink, Kennispark Twente, Gerrit Kleinrensink,
Hans Kroekenstoel, Ilse Markensteijn, Gerrit Meutstege, Rolf Oldejans,
René Pruyzers, Saxion Hogeschool, Edwin Vos, Marjan Weekhout.*

Tekst: Pauline Dougle; grafisch ontwerp: 8rsDesign.